

Ո Ի Բ Ո Ի Ա Գ Ի Ծ Ն Ե Ր

ՄԵՆԱԽՈՐԸ

Շողենաւը Մաղաբանի հրուանդանը պիտի ուղարկէր։ Բոլոր ճամբորդները անապարեցին կամ մերջակին վրայ ելլել որպէս զի տեսնան Մաղաբանի մննաւորը, ծերունին որ տարիներէ ի վեր այդ ապառաժուտ առանձնութեան դադարէր կը բնակի։

Մովը յանկարծ փոխուեր էր։ սեւերանգ աւրիքներ ակօս ակօս կ'ընէին զայն եւ կարծես զայրոյթով կը զովային։ տեղ տեղ փրկուրը պտուտեցով կը փնտհէր ջուրը, եւ ամբողջ ծովը խոցովից կը թուէր։ Շողենաւը ահագին շառայմամբ կը ճովէր կը փշրէր ըմբոստ կոհակները։

Աղօնեանի մերկ լեռը կը բարձրանար, որուն վրայէն ամէն թուփ խէր տարեր էին փոթորիկն ու քամին։ Գար, միայն քար կը տեսնէիր այգուից, գորշ ու խոշոր խարակներ որոնց ընդարձակ տխրութիւնը ահաբեր էր սրտի։ Եւ ահա վերը, հեռուն, սպիտակամորուս ալեւոր մը կանգուն կեցած էր, ձեռքը խաչանիչ ցուպ մը։ Քանի մը որորներ դէպ ի երկինք կը բարձրանային եւ կը ճախրէին գլխուն վրայ։ Շողենաւը սուշեց եւ հեռացաւ։

Եւ ամենքն սկսան այդ մննաւորին վրայ խօսիլ, զարմանալ անոր համբերատար տքնութեանը վրայ։ Կանայք սրտի ցաւ մը պատճառ կ'երազէին անոր աշխարհէս անջատմանը։ այլք, սոսկալով հոգւոյ այնչափ վեհութիւնէ որ ինքնաբաւ կը գոհանար, կը ջանային ծաղրել զայն։ Մարդկային բոլոր անմիտ չարութիւնը երեւան կ'ելլէր՝ որ չ'ընդունիր ինչ որ սովորական չէ։ էրիկամարդիկ քմիծաղով մը նաւածնօտին կըրթնած՝ կը ծխէին ու կանանց թիկթիկ կատակներ կ'արձակէին, մինչդեռ ծովը ողորմ ողորմ կը մոնչէր, եւ քամին միահամուռ ողբ կը դարձնէր անհուն միայնութիւնը ջրոյ եւ ցամաքի։ Եւ երկինքը կը տփուրէր։

Մակայն ես սրտիս խողով հղբայրբար ողջունեցի զանի որ քամահրեր էր զինք։

Եւ մտօքս ըսի — Ո՛վ մեհաւոր, ի՞նչչափ կը նախանձիմ քեզ։ Ի՞նչչափ երջանիկ ես որ կըրտես դու ըստ ինքնութեամբդ շատանալ։ Այդ խարակին վրայ կանգուն, տիեզերքը կ'ողջեցն խոհուն հոգւովդ եւ կը լեցնեն ամբողջ աստղալից դիշերը։ Քու լուսթեանդ ոչինչ կը հաւասարի։ քաղմաճան ծովը, կականաւոր հողմը

այնչափ վեհ չեն որչափ դու որ մօրիկ կ'ընես զանոնք։ Աշխարհիս ճանձրութիւնը ա՛լ չի լըլկեր զքեզ, վառն զի միայնութիւնը հանդարտեցուց եւ ընդարմացուց զքեզ։ Եւ այդ անյուստութեան հորիզոնն անգամ չի կրնար զքեզ խողովել։ վառն զի կամաւոր անդորութեամբ ունայնութեան վարժեցար։ Ո՛չ սրտի խայթը կը ճանչնաս եւ ոչ մտտի փափաքը այլոց հաճելի ըլլալու։ Դու հանդարտ եւ կարծես անմահ՝ առանձնութեան ազատութիւնը կը վայելես — մէկ հատիկ ազատութիւնը։

Ա Ջ Ը Ը

Փափաքեցայ նորէն տեսնել այդ տունը։ Ամալի էր հիմայ։ Շատոնց ի վեր ոչ ոք բընակած էր այդտեղ։

Յիշատակը, կ'ըսէի ես, անշուշտ սանդուղներուն վրայ կը թափառի հիմայ ալ՝ հեղզ ու արտում։ Պատուհանները ամբափակ էին եւ քայքայուն բունիկներ կ'երեւային ամէն կողմ։ Ժանդոտ բանալին գոտարութեամբ փականքը մտաւ։

Ներսը մութ էր, եւ զատարկ գետինը ոտուրներուս տակ կը թրչար։ Սենեակ մը բացի։ Ժխնին սուր ճովչ մը արձակեց։ անտարակոյտ հոտ ոչ ոք կրնար ըլլալ, բայց ինչո՞ւ հարկ եղաւ ինքզինքս ստիպել որ այդ անբնակ խուցը մտնեմ։ Խիստ մութ էր, խիստ լուռ էր։ Հընդիմութեան հոտ մը կը բուրէր միայն։

Ես բոլորս կը նայէի՝ դեռ խաւարին անվարժ։ Ու խորչէ մը սկսաւ դեղին աչք մը վեր բարձրանալ թոխ։ Դեղին աչք մը՝ խոշոր բացուած։ Այնչափ խողովութեամբ ընկրկեցայ որ գլուխս պատին ընդհարեցաւ։

— Ո՛վ է ան, պոռագի կերկերածայն։ Ծընկուռներս կը զողորջէին։

Բայց սենեակը լուռ էր եւ մութ։ Դեղին աչքը կամաց կամաց մինչեւ ձեղունը բարձրացաւ, աներևոյթ եղաւ։ Փութացի անէն զուրս ելլել։ Աջուրականչ մը ուշաբերեց զիս։ Ի՞նչ սոսկում էր այդ, ի՞նչ սոսկում էր որ կուտար այդ սուռնը։ Ո՛չ, չէի կրնար զգն այցելել։ Ա՛խ, թո՛ղ տանք որ անցուկը անցուկ ըլլայ։

ՎԱՐԴԸ

Ատեն անցաւ՝ կը բնակէի ծովամօտ տուն մը որ վարդալից պարտէզ մը ունէր։ Այդ բոսոր պարտէզը լաւ կը յիշեմ։

Ի՞նչ խորհրդաւոր եւ նորանշան թովչութիւն

մը ունի վարդը իմ սրտիս վրայ : Ոչ թէ կը սիրեմ զայն, այդ դեղեցիկ ծաղիկը որ մարդկութեան վայելքն է, այլ խոր չփոթութեամբ, գորովալից ետովութեամբ կը փղծկիմ երբ զայն ձեռքս կը բռնեմ : Ո՛հ, ի՛նչչափ փափուկ գաղափարներ կը պաշարեն զիս, ի՛նչ անքննելի կսկիծ կը շարժէ հոգիս երբ նորափթիթ վարդ մը քաղեմ թփին վրայէն : Շատ անգամ ջանասցիկ այդ զգացմանց առիթը զննել, շատ անգամ ջանացի բացատրել զանոնք, սակայն անհնարին եղաւ, բանաստեղծութեան շնորհ կը ջլատէր եւ չէր կրնար միտքս մեկնաբանել :

Այդ պարտէզին մէջ ուր վերջալուծի պահուն մանաւանդ ծաղիկները ծիրանի բոբրոքաւ մը կը ծաւալէին եւ քաղցրաշունչ բուրմամբ կը ծփային, ես կը կարծէի անձանթ աշխարհ մը ման գալ՝ ա՛յնչափ սրտալոյզ էի : Անուշահոտութեան արեցուլթեամբ բոլոր պղտորած՝ կը կարծէի այդ թփիկներուն տակ տարօրինակ եւ աներեւոյթ հոգեւոց սոսափիւնը լսել : Կը կարծէի հոգեւոյ խորհրդաւոր չնչմանց խիստ մօտը երթիլ երբ կը կորանայի ծաղկի մը վրայ ու կը հաստէի զայն :

Ողբալ ծովն ալ առջիս կը ծածանէր կարմրազոյն ակօսներ որ վէտ ի վէտ կ'երկնային :

Կարծիր էր նաեւ երկինքը . եւ այդ արեւելեան կարմրագոյն սուզը զիս կը պաշարէր կ'ընդարձանէր :

Բռնութեամբ կը քաղէի վարդ մը — եւ հանդարտ արտասուք մը կը սկսէր կաթիլ երեսս ի վար :

ՎԱՀՐԱՄ ՍՎԱՃԵԱՆ

ՄԵԿԵՆՈՒՄ

Իրիկունն իջաւ, երկինքը մըքնեց .
Մոլորեմ վրայ ճոճոյն շուրհի թափեցան .
Բաղաւս իր կարմիր յոյսերը վառեց .
Երջանիկ՝ յոյսովն անուշ գիշերուան :

Կես մութին մեջեմ, ետքս զանգակ մ'անհետ
ձրուռողեց վրձին քրքրաւուններով .
Նաւանգիստը ֆայցր է գոցի մը պէս,
Քունիկն զով թելիկ ներքե՛ւ՝ ապահով :

Բայց անպ կայ երկինքն, հով անցաւ օդն . —
Ցամաք հիմա գայր է եւ խաղաղ .
Լոյսերը զրարթ ետզանեմ կ'երգեն .
— Անդին, ծո՛ւր ծանկ ու խաւա՛րը պաղ :

digitised by

Ու կը թաճնընիմ մեկն հիմա կ'երթանք .
Նաև ահա սուշեց . մնաս քարով, ֆաղա՛փ .
Մարեցաւ զանգակն, ու մեկն կ'ընթանանք
Տըխուր ծովին մեջ, մութին մեջ դարձակ :

ՏԵՐՎԻՇ

ԵԱՄԱՐՈՒՆ

Գահիրէի կապոյտ երկինքը մթնցաւ եւ արեւը իր ակնախտիդ ճառագայթներովը սուզը մտաւ :

Աւազին դեղին հատիկները սկսան գետնէն վեր ելլել, ու խաւսին, սոսկալի խաւսին սկսաւ փչել :

Տաք հովը ոլոր կը բերէր փոշին՝ օդուն մէջ ցանկելով, անցորդին աչքը կը կուրցնէր .
Հետզհետէ սաստկացաւ . անապատէն կը փռչէր, եւ ոռնալով գայարեւով դէպի քաղաք կուգար :

Տներուն փեղկերը կը զարնուէին, պատուհաններուն սպակինները կը թնայային, եւ միծարագութեամբ աւազը տներուն առաջը կը դիգուէր :

Մարդիկ իրենց բնակարանները քաշուեցան, եւ՝ չորդին փակ՝ ծաւապատիկ նստած իրենց բազմոցներուն վրայ, արտութեամբ փոթորկին վերջը կը սպասէին :

Փանի՛ օր պիտի տեսէր :

Գահիրէի զուարճասէր ժողովրդեան պատուհանն էր խաւսին, որ կ'արգիլէր դուրս ելլել, երգեցիկ արճարանները երթալ :

Ի՛նչ ցաւով ու ձանձրութեամբ իրարու կը նայէին . թերեւս երբ օր շարունակէր անիծեալ հովը :

Քամին միշտ կը փչէր, տարտամ ու միօրինակ սուլումներով . գետնէն մուխի պէս բան մը կը բարձրանար . փոշին վեր կ'ելլէր, արեւուն մէջ զանախներու պէս կը թափթփէր :

Օդը թանգրէ էր . անտանելի ջղոտութիւն մը կը հոգէր ամէն կողմանէ . հեռուն, անսահման եւ անձանթ անապատը հեաղհետէ մուխին մէջ կ'անհետանար :

Անգլիական զօրանոցին մէջ սաստիկ մտահոգութիւն մը կը տիրէր :

Ճէյմս զօրապետը, նորեկ մը, առաւօտուն կանուխ իր սպիտակ ձիուն վրայ նստած, պը-

A.R.A.R.®